

Lakiosasto

30.1.2003

Työeläkelaitoksille

I LAKI SÄHKÖISESTÄ ASIOINNISTA VIRANOMAISTOIMINNASSA ON VAHVISTETTU**II LAKI SÄHKÖISISTÄ ALLEKIRJOITUKSISTA ON VAHVISTETTU**

1

LAKI SÄHKÖISESTÄ ASIOINNISTA VIRANOMAISTOIMINNASSA

Lakia sovelletaan hallintoviranomaisissa, tuomioistuimissa ja muissa lainkäyttöelimissä, syyttäviviranomaisissa, ulosottoviranomaisissa sekä julkisia hallintotehtäviä hoitavissa yhteisöissä. Lakiin sisältyvät säännökset sähköisen asioinnin osapuolten oikeuksista ja velvollisuuksista. Laissa säädetään asiakirjan kirjallisen muodon ja allekirjoitusvaatimuksen täyttymisestä, sähköisen viestin saapumisajankohdan määrittelystä ja sekä sähköisen asiakirjan kirjaamisesta tai muusta rekisteröinnistä, teknisestä muokkaamisesta ja siirrosta. Laissa säädetään myös päätösasiakirjan sähköisestä allekirjoittamisesta ja päätöksen sähköisestä tiedoksiantamisesta.

Arkistolaitoksella on toimivalta antaa tarkempia määräyksiä ja ohjeita sähköisen asioinnin kirjaamisesta tai muusta rekisteröinnistä sekä arkistoinnista. Valtiovarainministeriöllä on puolestaan toimivalta antaa ohjeita ja suosituksia sähköisen asioinnin yhteentoimivuuden varmistamisesta ja sähköisten asiointipalvelujen järjestämisestä.

Laki liittyy sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin täytäntöönpanoon.

Lailla kumotaan sähköisestä asioinnista hallinnossa annettu laki sekä sähköisestä viestinnästä oikeudenkäyntiasioissa annettu laki.

Laki tulee voimaan 1.2.2003.

Asiaa koskee hallituksen esitys (HE 17/2002 vp).

Vahvistettu säädösteksti (13/2003) on yleiskirjeen liitteenä.

Eläketurvakeskus tutkii lain vaikutuksia työeläkejärjestelmään ja antaa niistä tarvittaessa soveltamisohjeet.

Lakiosasto

30.1.2003

2

LAKI SÄHKÖISISTÄ ALLEKIRJOITUKSISTA

Laissa taataan siinä määriteltyjen turvallisen allekirjoituksen luomisvälineen ja laatuvarmenteen avulla tehdyille kehittyneelle sähköiselle allekirjoitukselle tasavertainen asema perinteisen käsin tehdyn allekirjoituksen kanssa. Lailla annetaan tarpeellinen lainsäädäntö sähköisiin allekirjoituksiin liittyvien varmenteiden tarjonnasta, varmentajien velvollisuuksista ja vastuista sekä henkilötietojen suojasta. Lailla säädetään laadullisesti korkeatasoisen laatuvarmenteen tarjoajan velvollisuuksista ja laatuvarmenteen sisältöä koskevista vähimmäisvaatimuksista, jotka parantavat sähköisen allekirjoituksen luotettavuutta. Viestintävirasto valvoo laatuvarmenteiden tarjontaa.

Tällä lailla ja lailla viestintähallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta pannaan täytäntöön sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puitteista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi.

Laki tulee voimaan 1.2.2003.

Asiaa koskee hallituksen esitys (HE 197/2001 vp).

Vahvistettu säädösteksti (14/2003) on yleiskirjeen liitteenä.

2.1

Eduskunnan lausuma

Hyväksyessään lain sähköisistä allekirjoituksista Eduskunta hyväksyi lisäksi seuraavan lausuman:

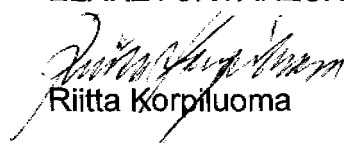
Eduskunta edellyttää liikenne- ja viestintäministeriön antavan liikennevaliokunnalle ilmoituksen välittömästi, jos laatuvarmenteiden käytössä ilmenee häiriöitä, sekä vuoden 2005 loppuun mennessä selvityksen sähköisistä allekirjoituksista annetun lain vaikutuksista ja soveltamisesta.

3

HALLITUKSEN ESITYS JA SÄÄDÖSTEKSTI

Vahvistetut säädöstekstit ovat yleiskirjeen liitteenä. Säädöstekstejä ja hallituksen esityksiä voi tilata sekä suomen- että ruotsinkielisenä Oy Edita Ab:n asiakaspalvelusta puhelimitse numerosta 020 45005 tai sähköpostitse osoitteesta asiakaspalvelu.publishing@edita.fi. Hallituksen esitykset löytyvät internetistä osoitteesta www.eduskunta.fi ja säädöstekstit osoitteesta www.finlex.fi.

ELÄKETURVAKESKUS

Riitta Korpiluoma

Pirjo Posti

N:o 13

Laki

sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa

Annettu Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on lisätä asiointin sujuvuutta ja joutuisuutta samoin kuin tietoturvallisuutta hallinnossa, tuomioistuimissa ja muissa lainkäyttöelimissä sekä ulosotossa edistämällä sähköisten tiedonsiirtoimenetelmien käyttöä.

Laissa säädetään viranomaisten ja näiden asiakkaiden oikeuksista, velvollisuuksista ja vastuista sähköisessä asiointissa.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan hallintoasian, tuo-

mioistuinasian, syyteasian ja ulosottoasian sähköiseen vireillepanoon, käsittelyyn ja päätöksen tiedoksiantoon, jollei muualla laissa toisin säädetä. Lakia sovelletaan soveltuvin osin myös muussa viranomaistoiminnassa.

Tuomioistuinasiolla tarkoitetaan yleisissä tuomioistuimissa, hallintotuomioistuimissa ja erityistuomioistuimissa käsiteltäviä asioita. Tuomioistuinasiolla tarkoitetaan lisäksi hallintoasioiden muutoksenhakua myös hallintoviranomaisessa tai muussa lainkäyttöelimestä. Lakia sovelletaan sähköiseen asiointiin lisäksi silloin, kun hallintoasian käsittely on muun kuin julkisyhteisön tehtävänä tai kun oikeudenkäyntiasiakirja saadaan toimittaa tuomioistuimen asiakirjan vastaanottamaan määräämälle henkilölle.

Lakia ei sovelleta esitutkintaan eikä poliisitutkintaan.

Sähköisestä asiointista Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa säädetään erikseen.

HE 17/2002
HaVM 14/2002
EV 220/2002

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/93/EY (31999L0093); EYVL N:o L 13, 19.1.2000, s. 12

3 §

Muu lainsäädäntö

Viranomaisasiointiin sovelletaan muutoin, mitä asian vireillepanosta, päätöksen tiedoksiannosta, viranomaisten toiminnan julkisuudesta, henkilötietojen käsittelystä, asiakirjojen arkistoinnista, asian käsittelyssä käytettävästä kielestä ja asian käsittelystä säädetään.

Sähköisten allekirjoitusten käytöstä ja niihin liittyvistä varmennepalveluista säädetään sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (14/2003).

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä* telekopiota ja telepalvelua, kuten sähköistä lomaketta, sähköpostia tai käyttöoikeutta sähköiseen tietojärjestelmään, sekä muuta sähköiseen tekniikkaan perustuvaa menetelmää, jossa tieto välittyy langatonta siirtotietä tai kaapelia pitkin; ei kuitenkaan puhelua;

2) *sähköisellä viestillä* sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä lähetettyä tarvittaessa kirjalliseen muotoon tallennettavissa olevaa informaatiota; ja

3) *sähköisellä asiakirjalla* sähköistä viestiä, joka liittyy asian vireillepanoon, käsitteilyyn tai päätöksen tiedoksiantoon.

2 luku

Viranomaisen velvollisuudet

5 §

Sähköisten asiointipalvelujen järjestäminen

Viranomaisen, jolla on tarvittavat tekniset, taloudelliset ja muut valmiudet, on niiden rajoissa tarjottava kaikille mahdollisuus lähettää ilmoittamaansa sähköiseen osoitteeseen tai määriteltyyn laitteeseen viesti asian vireille saattamiseksi tai käsittelemiseksi. Tällöin on lisäksi kaikille tarjottava mahdollisuus lähettää sähköisesti viranomaiselle sille toimitettavaksi säädettyjä tai määrättyjä ilmoituksia, sen pyytämiä selvityksiä tai muita vastaavia asiakirjoja taikka muita viestejä.

Viranomaisen voi tarjota 1 momentissa tarkoitettut palvelut myös tehtävä- tai toimipaikkakohtaisesti.

Viranomaisen on pyrittävä käyttämään asiakkaan kannalta teknisesti mahdollisimman yhteensopivia ja helppokäyttöisiä laitteistoja ja ohjelmistoja. Viranomaisen on lisäksi varmistettava riittävä tietoturvallisuus asiointissa ja viranomaisten keskinäisessä tietojenvaihdossa.

6 §

Viranomaisen saavutettavuuden turvaaminen

Viranomaisen tulee huolehtia siitä, että sen sähköiset tiedonsiirtomenetelmät ovat toimintakunnossa ja mahdollisuuksien mukaan käytettävissä muulloinkin kuin viraston aukioloaikana.

7 §

Viranomaisen yhteystiedoista ilmoittaminen

Viranomaisen tulee sopivalla tavalla ilmoittaa sähköisessä asiointissa käytettävät yhteystietonsa.

Jos oikaisuvaatimus tai valitus voidaan tehdä viranomaiselle myös sähköisesti, tällainen yhteystieto on ilmoitettava oikaisuvaatimus- tai valitusosoituksessa. Oikaisuvaatimuksen ja valituksen tekemisessä noudatetaan muutoin, mitä niistä erikseen säädetään.

3 luku

Sähköisen viestin lähettäminen

8 §

Vastuu sähköisen viestin perillemenosta

Sähköinen viesti toimitetaan viranomaiselle lähettäjän omalla vastuulla.

9 §

Kirjallisen muodon ja allekirjoitusvaatimuksen täytyminen

Vireillepanossa ja asian muussa käsittelys-

sä vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja. Jos asian vireillepanossa tai muussa käsittelyssä edellytetään allekirjoitettua asiakirjaa, allekirjoitusvaatimuksen täyttää myös sähköisistä allekirjoituksista annetun lain 18 §:ssä tarkoitettu sähköinen allekirjoitus.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä. Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta.

10 §

Sähköisen viestin saapumisajankohta

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Jos saapumisajankohdasta ei ole selvitystä sen johdosta, että viranomaisen käyttämä sähköinen tiedonsiirtomenetelmä on ollut epäkunnossa tai poissa käytöstä taikka selvitystä ei muusta vastaavasta syystä voida esittää, sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi sinä ajankohtana, jona se on lähetetty, jos lähettämisaikankohdasta voidaan esittää luotettava selvitys.

11 §

Viranomaisen pyytämän asiakirjan saapuminen määräajassa

Viranomaisen asian käsittelyssä pyytämän lausunnon, selityksen, vastineen tai muun vastaavan asiakirjan katsotaan saapuneen määräajassa, jos asiakirja saapuu viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana tässä laissa tarkoitettulla tavalla. Tätä sovelletaan myös asiakirjaan, jonka antamiseen viranomainen on varannut tilaisuuden.

Määräajoista ja niiden noudattamisen vaikutuksista säädetään muutoin erikseen.

12 §

Sähköisen asiakirjan vastaanottamisesta ilmoittaminen

Viranomaisen on viipymättä ilmoitettava sähköisen asiakirjan vastaanottamisesta lähettäjälle. Ilmoitus voidaan toimittaa tietojärjestelmän välityksellä automaattisena kuittauksena tai muutoin. Vastaanottamisesta ilmoittaminen ei vaikuta asian käsittelyn edellytyksiin, joista säädetään erikseen.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta telekopiona tai vastaavalla tavalla saapuneeseen asiakirjaan.

13 §

Sähköisen asiakirjan kirjaaminen tai rekisteröiminen

Saapuneet sähköiset asiakirjat on kirjattava tai niiden saapuminen on muulla luotettavalla tavalla rekisteröitävä.

Kirjaus- tai muista vastaavista merkinnöistä on käytävä ilmi asiakirjan saapumisajankohta sekä merkinnät asiakirjan eheyden ja alkuperäisyyden toteamisesta.

14 §

Sähköisen viestin tekninen muokkaaminen

Viranomainen voi teknisesti muokata sähköistä viestiä, jos se on tarpeen viestin saattamiseksi luettavaan, tallennettavaan tai arkistoitavaan muotoon.

15 §

Sähköisen asiakirjan siirto

Viranomaiselle erehdyksessä toimitettu asian vireillepanoa tai muuta käsittelyä koskeva sähköinen asiakirja on viipymättä siirrettävä sille viranomaiselle, jolle asiakirja on osoitettu. Siirrosta on ilmoitettava asiakirjan toimittaneelle.

Hallintoasiassa ja hallintolainkäyttöasiassa sovelletaan lisäksi, mitä asian siirtämisestä toimivaltaiselle viranomaiselle erikseen säädetään.

Siirretyissä asiassa määräaika katsotaan

noudatetun, jos toimivaltainen viranomaisen saa asiakirjan määräajan kuluessa.

4 luku

Päätösasiakirjan sähköinen allekirjoittaminen ja sähköinen tiedoksianto

16 §

Päätösasiakirjan sähköinen allekirjoittaminen

Päätösasiakirja voidaan allekirjoittaa sähköisesti. Viranomaisen sähköisen allekirjoituksen on täytettävä sähköisistä allekirjoituksista annetun lain 18 §:ssä säädetty edellytykset.

17 §

Päätösasiakirjan jäljennös

Asianosaisella on päätösasiakirjassa olevan viranomaisen sähköisen allekirjoituksen voimassaoloajan päätyttyä oikeus pyynnöstä saada maksutta päätösasiakirjan jäljennös.

18 §

Todisteellinen sähköinen tiedoksianto

Päätös, jonka tiedoksiannosta alkaa kulu muutoksenhakuaika tai joka tullakseen voimaan on annettava asianosaiselle tiedoksi, voidaan asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksi myös sähköisenä viestinä, ei kuitenkaan telekopiona tai vastaavalla tavalla. Sama koskee muuta päätöstä tai asiakirjaa, jonka todisteellisesta tiedoksiannosta säädetään erikseen. Viranomaisen on tällöin ilmoitettava, että päätös on asianosaisen tai tämän edustajan noudettavissa viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta.

Asianosaisen tai tämän edustajan on tunnustauduttava päätöstä noutaessaan. Tunnistautumisessa on käytettävä sellaista varmennetta, joka täyttää sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa laatuvarmenteelle asetetut vaatimukset, tai muuta tunnustautumisteknikkaa, joka on tietoturvallinen ja todisteellinen.

Päätös katsotaan annetuksi tiedoksi, kun asiakirja on noudettu viranomaisen 1 momentin mukaisesti osoittamalta yhteydeltä. Jos päätöstä ei ole noudettu seitsemän päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, tiedoksiannossa noudatetaan, mitä siitä muualla laissa säädetään.

19 §

Muu sähköinen tiedoksianto

Muu asiakirja voidaan antaa tiedoksi asianomaiselle sähköisenä viestinä hänen ilmoittamallaan tavalla. Jos kuitenkin asianomaisen yksityisyyden suojaaminen, muu erityinen suojan tai suojelun tarve taikka oikeuksien turvaaminen sitä edellyttää, asiakirjan tiedoksiantoon on sovellettava, mitä edellä 18 §:ssä tai tiedoksiannosta muutoin säädetään.

5 luku

Erinäiset säännökset

20 §

Koneellinen allekirjoitus

Haastehakemus, haaste ja sähköisenä viestinä lähetettävä oikeudenkäyntiasiakirja voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Hallintoviranomaisen toiminnassa syntyneiden asiakirjojen samoin kuin ulosoton asiakirjojen koneellisesta allekirjoittamisesta säädetään erikseen.

21 §

Arkistointi

Sähköinen asiakirja on arkistoitava siten, että sen alkuperäisyys ja säilyminen sisällöltään muuttumattomana voidaan myöhemmin osoittaa.

22 §

Tarkemmat määräykset ja ohjeet

Arkistolaitos antaa tarkempia määräyksiä ja ohjeita sähköisen asioinnin kirjaamisesta tai muusta rekisteröinnistä sekä arkistoinnista.

Valtiovarainministeriö antaa ohjeita ja suosituksia sähköisen asioinnin yhteentoimivuuden ja tietoturvallisuuden varmistamisesta sekä sähköisten asiointipalvelujen järjestämisestä.

23 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

6 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2003.

Tällä lailla kumotaan sähköisestä asioinnista hallinnossa 30 päivänä joulukuuta 1999 annettu laki (1318/1999) ja sähköisestä viestinnästä oikeudenkäyntiasioissa 28 päivänä kesäkuuta 1993 annettu laki (594/1993) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

25 §

Siirtymäsäännökset

Oikeusministeriön myöntämät luvat sen ylläpitämisen sanomanvälitysjärjestelmän käyttöön jäävät voimaan tämän lain voimaan tullessa. Oikeusministeriössä tämän lain voimaan tullessa vireillä olleet lupahakemukset ratkaistaan noudattaen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain tultua voimaan sanomanvälitysjärjestelmään voi toimittaa tietoja sellainen hakija, joka täyttää järjestelmän edellyttämät tekniset vaatimukset.

Valtioneuvostossa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat varmentajan tai varmenteen lisäämistä valtiovarainministeriön ylläpitämään luetteloon koskevat ilmoittautumiset raukeavat.

Sähköisestä asioinnista hallinnossa annetun lain nojalla annetut ohjeet jäävät voimaan, kunnes asiasta annetaan uudet ohjeet tai määräykset.

Muussa lainsäädännössä olevalla viittauksella sähköisestä viestinnästä oikeudenkäyntiasioissa annettuun lakiin tai sähköisestä asioinnista hallinnossa annettuun lakiin tarkoitetaan lain voimaantulon jälkeen viittausta tähän lakiin.

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 14

L a k i**sähköisistä allekirjoituksista**

Annettu Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää sähköisten allekirjoitusten käyttöä ja niihin liittyvien tuotteiden ja palveluiden tarjontaa sekä sähköisen kaupankäynnin ja sähköisen asioinnin tietosuojaa ja tietoturvaa.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sähköisellä allekirjoituksella* sähköisessä muodossa olevaa tietoa, joka on liitetty tai joka loogisesti liittyy muuhun sähköiseen tietoon ja jota käytetään allekirjoittajan henkilöllisyyden todentamisen välineenä;

2) *kehittyneellä sähköisellä allekirjoituksella* sähköistä allekirjoitusta:

a) joka liittyy yksiselitteisesti sen allekirjoittajaan;

b) jolla voidaan yksilöidä allekirjoittaja;

c) joka on luotu menetelmällä, jonka allekirjoittaja voi pitää yksinomaisessa valvonnassaan; ja

d) joka on liitetty muuhun sähköiseen tietoon siten, että tiedon mahdolliset muutokset voidaan havaita;

3) *allekirjoittajalla* luonnollista henkilöä, jolla on laillisesti hallussaan allekirjoituksen luomistiedot ja joka toimii itsensä tai edustamansa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön puolesta;

4) *allekirjoituksen luomistiedoilla* allekirjoittajan sähköisen allekirjoituksen luomisessa käyttämää ainutkertaista tietokokonaisuutta, kuten koodeja ja yksityisiä avaimia;

5) *allekirjoituksen luomisvälineellä* ohjelmistoja ja laitteita, joilla yhdessä allekirjoituksen luomistietojen kanssa luodaan sähköinen allekirjoitus;

6) *allekirjoituksen todentamistiedoilla* sähköisen allekirjoituksen todentamisessa käytettävää tietokokonaisuutta, kuten koodeja ja julkisia avaimia;

7) *varmenteella* sähköistä todistusta, joka liittyy allekirjoituksen todentamistiedot allekirjoittajaan ja vahvistaa allekirjoittajan henkilöllisyyden;

8) *varmentajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa varmenteita;

9) *sähköisiin allekirjoituksiin liittyvällä tuotteella* laitteistoa tai ohjelmistoa tai niiden merkityksellistä osaa, jotka on tarkoitettu palveluntarjoajan käyttöön tämän tarjotessa sähköisiin allekirjoituksiin liittyviä palveluja tai käytettäväksi sähköisten allekirjoitusten luomiseen tai todentamiseen; sekä

10) *sähköisiin allekirjoituksiin liittyvällä palvelulla* varmenteiden sekä muiden sähköisiin allekirjoituksiin liittyvien tuotteiden tai palveluiden tarjontaa.

3 §

Sovelletamisala

Tätä lakia sovelletaan sähköisiin allekirjoituksiin sekä palveluntarjoajiin, jotka tarjoavat sähköisiin allekirjoituksiin liittyviä tuotteita tai palveluita yleisölle.

Sähköisten allekirjoitusten käytöstä hallinnossa on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

4 §

Palvelujen ja tuotteiden vapaa liikkuvuus

Tämän lain mukaiset sähköisiin allekirjoituksiin liittyvät tuotteet ja palvelut saavat liikkua vapaasti sisämarkkinoilla.

5 §

Turvallinen allekirjoituksen luomisväline

Turvallisen allekirjoituksen luomisväline on riittävän luotettavasti varmistettava, että:

1) allekirjoituksen luomistiedot ovat käytännössä ainutkertaisia ja että ne säilyvät luottamuksellisina;

2) allekirjoituksen luomistietoja ei voida päätellä muista tiedoista;

3) allekirjoitus on suojattu väärentämiseltä;

4) allekirjoittaja voi suojata allekirjoituksen luomistiedot muiden käytöltä; sekä

5) luomisväline ei muuta allekirjoitettavia tietoja eikä estä tietojen esittämistä allekirjoittajalle ennen allekirjoittamista.

Allekirjoituksen luomisvälineen katsotaan aina täyttävän 1 momentissa säädetty vaatimukset, jos:

1) se on Euroopan yhteisöjen komission vahvistamien ja Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistujen yleisesti tunnustettujen standardien mukainen; tai

2) vaatimusten arviointitehtävään nimetty tarkastuslaitos, joka sijaitsee Suomessa tai muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, on turvallisen allekirjoituksen luomisvälineen hyväksynyt.

6 §

Tarkastuslaitos

Viestintävirasto voi nimetä tarkastuslaitoksia, joiden tehtävänä on arvioida, täyttääkö allekirjoituksen luomisväline 5 §:n 1 momentissa säädetty vaatimukset. Tarkastuslaitokset voivat olla yksityisiä tai julkisia laitoksia.

Tarkastuslaitoksen nimeämisen edellytyksenä on, että:

1) tarkastuslaitos on toiminnallisesti ja taloudellisesti riippumaton;

2) sen toiminta on luotettavaa, asianmukaista ja syrjimätöntä;

3) sillä on riittävät taloudelliset voimavarat toiminnan asianmukaiseksi järjestämiseksi sekä mahdollisen korvausvastuun kattamiseksi;

4) sillä on käytössään riittävästi ammattitaitoista ja puolueetonta henkilöstöä; sekä

5) sillä on käytössään toiminnan edellyttämät tilat ja välineistö.

Viestintävirasto nimeää tarkastuslaitokset hakemuksen perusteella. Hakemuksen tulee sisältää hakijan yhteystietojen ja kaupparekisteriotteen tai vastaavan selvityksen lisäksi selvitys 2 momentissa tarkoitettujen edellytysten täyttymisestä hakijan toiminnassa. Viestintävirasto antaa tarvittaessa ohjeita hakemukseen sisällytettävistä tiedoista ja niiden toimittamisesta Viestintävirastolle.

Viestintävirasto valvoo tarkastuslaitoksen toimintaa. Jos tarkastuslaitos ei täytä säädettyjä vaatimuksia tai toimii säännösten vastaisesti, Viestintäviraston on peruutettava nimeämispäätös. Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava Viestintävirastolle toimintansa sellaisista muutoksista, joilla on vaikutusta tarkastuslaitoksen nimeämisen edellytyksiin.

Tarkastuslaitos voi arviointitehtävässä käyttää apunaan laitoksen ulkopuolisia henkilöitä. Tarkastuslaitos vastaa myös apunaan käyttämiensä henkilöiden työstä.

2 luku

Laatuvarmenteiden tarjoaminen

7 §

Laatuvarmenne

Laatuvarmenteella tarkoitetaan varmennetta, joka täyttää 2 momentissa säädetty vaatimukset ja jonka on myöntänyt 10—15 §:ssä säädetty vaatimukset täyttävä varmentaja.

Laatuvarmenteen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- 1) tieto siitä, että varmenne on laatuvarmenne;
- 2) tieto varmentajasta ja sen sijoittautumisvaltiosta;
- 3) allekirjoittajan nimi tai salanimi, josta ilmenee, että se on salanimi;
- 4) allekirjoituksen todentamistiedot, jotka vastaavat allekirjoittajan hallinnassa olevia allekirjoituksen luomistietoja;
- 5) laatuvarmenteen voimassaoloaika;
- 6) laatuvarmenteen yksilöivä tunnus;
- 7) varmentajan kehittynyt sähköinen allekirjoitus;
- 8) mahdolliset laatuvarmenteen käyttörajoitukset; sekä
- 9) allekirjoittajaan liittyvät erityiset tiedot, jos ne ovat tarpeen laatuvarmenteen käyttötarkoituksen kannalta.

8 §

Muun kuin Suomeen sijoittautuneen varmentajan tarjoama laatuvarmenne

Muun kuin Suomeen sijoittautuneen varmentajan laatuvarmenteena tarjoaman var-

menteen katsotaan täyttävän tässä laissa säädetty laatuvarmennetta koskevat vaatimukset, jos:

1) varmentaja on sijoittautunut Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon ja varmenne täyttää sijoittautumisvaltiossa laatuvarmenteelle asetetut vaatimukset; tai

2) varmentaja on liittynyt Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vapaaehtoiseen akkreditointijärjestelmään ja täyttää kyseisessä valtiossa sähköisiä allekirjoituksia koskevista yhteisön puitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/93/EY, jäljempänä sähköallekirjoitusdirektiivi, täytäntöön panemiseksi säädettyt kansalliset vaatimukset; tai

3) varmenteen takaa sellainen varmentaja, joka on sijoittautunut Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon ja täyttää kyseisessä valtiossa sähköallekirjoitusdirektiivin täytäntöön panemiseksi säädetty kansalliset vaatimukset; tai

4) varmenne tai varmentaja on tunnustettu Euroopan yhteisön ja yhden tai useamman kolmannen maan tai kansainvälisen organisaation välisen kahden- tai monenvälisen sopimuksen nojalla.

9 §

Ilmoitus toiminnan aloittamisesta

Varmentajan, jonka tarkoituksena on tarjota laatuvarmenteita yleisölle, on ennen toiminnan aloittamista tehtävä kirjallinen ilmoitus Viestintävirastolle. Ilmoituksen tulee sisältää varmentajan nimi ja yhteystiedot sekä tiedot, joiden perusteella 7 §:ssä ja 10—15 §:ssä säädettyjen vaatimusten täyttyminen voidaan varmistaa. Viestintävirasto voi antaa valvontatoiminnan kannalta tarpeellisia määräyksiä ja suosituksia ilmoitettavien tietojen tarkemmasta sisällöstä ja niiden toimittamisesta Viestintävirastolle.

Viestintäviraston on viipymättä ilmoituksen saatuaan kiellettävä varmentajaa tarjoamasta varmenteita laatuvarmenteina, jos varmenne ei täytä 7 §:n 2 momentin vaatimuksia tai varmentaja ei täytä 10—15 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

Jos 1 momentissa tarkoitettut tiedot ovat muuttuneet, varmentajan on viipymättä ilmoi-

tettava muutoksista kirjallisesti Viestintävirastolle.

Viestintävirasto pitää laatuvarmenteita myöntävistä varmentajista julkista rekisteriä.

10 §

Laatuvarmenteita yleisölle tarjoavan varmentajan yleiset velvollisuudet

Varmentajan, joka tarjoaa laatuvarmenteita yleisölle, tulee toimia huolellisesti, luotettavasti ja asianmukaisesti sekä kohdella asiakkaitaan syrjimättä. Varmentajalla on oltava harjoitetun toiminnan laajuuteen nähden riittävät tekniset taidot ja taloudelliset voimavarat. Varmentaja vastaa kaikista varmentamistoiminnan osa-alueista, myös mahdollisten varmentajan apunaan käyttämien henkilöiden tuottamien palveluiden ja tuotteiden luotettavuudesta ja toimivuudesta.

Varmentajan tulee:

1) varmistaa, että sen henkilöstöllä on riittävä asiantuntemus, kokemus ja pätevyys;

2) huolehtia riittävästä taloudellisista voimavaroista toimintansa järjestämiseksi ja mahdollisen vahingonkorvausvastuun kattamiseksi;

3) pitää yleisesti saatavilla varmennetta ja varmennetoimintaa koskevat tiedot, joiden perusteella varmentajan toiminta ja luotettavuus voidaan arvioida; sekä

4) turvata allekirjoituksen luomistietojen luottamuksellisuus silloin, kun varmentaja itse tuottaa tiedot.

Varmentaja ei saa tallentaa tai jäljentää allekirjoittajalle luovutettuja allekirjoituksen luomistietoja.

11 §

Luotettavat laitteet ja ohjelmistot

Varmentajan, joka tarjoaa laatuvarmenteita yleisölle, on huolehdittava siitä, että sen käyttämät järjestelmät sekä laitteet ja ohjelmistot ovat riittävän turvallisia ja luotettavia sekä suojattu muutoksilta ja väärentämiseltä.

Sähköisiin allekirjoituksiin liittyvän laitteen tai ohjelmiston katsotaan täyttävän 1 momentissa säädetyt vaatimukset aina, jos laite tai ohjelmisto on Euroopan yhteisöjen

komission vahvistamien, Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistujen yleisesti tunnustettujen standardien mukainen.

12 §

Laatuvarmenteen myöntäminen

Varmentajan, joka tarjoaa laatuvarmenteita yleisölle, tulee huolellisesti ja luotettavalla tavalla tarkistaa laatuvarmenteen hakijan henkilöllisyys ja muut laatuvarmenteen myöntämisessä ja ylläpidossa tarpeelliset hakijan henkilöön liittyvät tiedot. Laatuvarmenteita yleisölle tarjoavan varmentajan on tunnistettava hakija henkilökohtaisesti.

Varmentajan, joka tarjoaa laatuvarmenteita yleisölle, tulee ennen sopimuksen tekemistä antaa laatuvarmenteen hakijalle tiedot laatuvarmenteen käyttöehdoista, mukaan lukien mahdolliset käyttörajoitukset, vapaaehtoisista akkreditointijärjestelmistä, varmennetoiminnan viranomaisvalvonnasta sekä valitus- ja riitojenratkaisumenettelyistä. Tiedot tulee antaa laatuvarmenteen hakijalle kirjallisesti sellaisessa muodossa, että hakija voi ne vaivatta ymmärtää. Tiedot tulee antaa laatuvarmenteen hakijan valinnan mukaisesti ainakin suomen tai ruotsin kielellä.

13 §

Laatuvarmenteen peruuttaminen

Allekirjoittajan on viipymättä pyydettävä laatuvarmenteen myöntäneeltä varmentajalta laatuvarmenteen peruuttamista, jos hänellä on perusteltu syy epäillä allekirjoituksen luomistietojen oikeudetonta käyttöä.

Varmentajan, joka tarjoaa laatuvarmenteita yleisölle, on viipymättä peruuttettava laatuvarmenne, jos allekirjoittaja sitä pyytää. Laatuvarmenteen peruuttamispyynnön katsotaan saapuneen varmentajalle silloin, kun se on ollut varmentajan käytettävissä siten, että pyyntöä voidaan käsitellä.

Laatuvarmenne voidaan peruuttaa myös, jos siihen muutoin on erityistä syytä. Laatuvarmenteen peruuttamisesta ja peruuttamisajankohdasta tulee aina ilmoittaa allekirjoittajalle.

14 §

Laatuvarmenteita yleisölle tarjoavan varmentajan ylläpitämät rekisterit

Laatuvarmenteita yleisölle tarjoavan varmentajan tulee ylläpitää rekisteriä myöntämistään laatuvarmenteista (*varmennerekisteri*). Rekisteriin tulee merkitä:

- 1) 7 §:n 2 momentissa määritelty laatuvarmenteen tietosisältö;
- 2) 12 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hakijan henkilöön liittyvät tiedot, mukaan lukien tieto laatuvarmennetta myönnettäessä käytetystä hakijan tunnistamismenettelystä ja tarvittavat tiedot tunnistamisessa mahdollisesti käytettyä asiakirjasta; sekä
- 3) 21 §:ssä tarkoitettujen tietojen sulkulistanla tehdystä varmenteen voimassaolon tarkistamisesta, jos laatuvarmenteita yleisölle tarjoava varmentaja käyttää 21 §:n mukaista tallennusoikeutta.

Laatuvarmenteita yleisölle tarjoavan varmentajan tulee varmistaa, että laatuvarmenteella varmennettuun kehittyneeseen sähköiseen allekirjoitukseen luottavalla osapuolella on saatavilla 7 §:n 2 momentissa määritelty varmenteen tietosisältö. Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei kuitenkaan tarvitse tallentaa varmennerekisteriin, jos varmentaja huolehtii muulla tavoin siitä, että varmenteen luottavalla osapuolella pystyy esittämään luotettavan näytön sulkulistan asianmukaisesta tarkistamisesta.

Varmentajan tulee myös ylläpitää laatuvarmenteisiin luottavien osapuolten saatavilla olevaa rekisteriä peruutetuista laatuvarmenteista (*sulkulista*). Sulkulistalle on asianmukaisesti ja viipymättä merkittävä tieto laatuvarmenteen peruuttamisesta sekä tarkka peruuttamisajankohta.

Edellä 2 ja 3 momentissa mainittujen tietojen on oltava ympärivuorokautisesti käytävissä.

15 §

Varmennerekisterin tietojen säilyttäminen

Varmentajan, joka tarjoaa laatuvarmenteita yleisölle, tulee luotettavalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla säilyttää varmennerekiste-

rin tiedot 10 vuoden ajan varmenteen voimassaolon päättymisestä.

16 §

Laatuvarmenteita tarjoavan varmentajan vahingonkorvausvastuu

Yleisölle laatuvarmenteita tarjoava varmentaja on vastuussa vahingosta, joka laatuvarmenteen luottaneelle on aiheutunut siitä, että:

- 1) laatuvarmenteen merkityt tiedot ovat varmenteen myöntämishetkellä olleet virheellisiä;
- 2) laatuvarmenteessa ei ole 7 §:n 2 momentissa mainittuja tietoja;
- 3) laatuvarmenteessa yksilöidyllä henkilöllä ei varmenteen myöntämishetkellä ollut hallussaan varmenteessa mainittuja tai määriteltyjä allekirjoituksen todentamistietoja vastaavia allekirjoituksen luomistietoja;
- 4) varmentajan tai sen apunaan käyttämän henkilön luomat allekirjoituksen luomis- ja todentamistiedot eivät ole yhteensopivia; taikka
- 5) varmentaja tai sen apunaan käyttämä henkilö ei ole peruuttanut laatuvarmennetta 13 §:ssä säädettyllä tavalla.

Varmentaja vapautuu 1 momentissa säädetystä vastuusta, jos se näyttää, että vahinko ei ole aiheutunut sen omasta tai sen apunaan käyttämän henkilön huolimattomuudesta.

Varmentaja ei vastaa vahingosta, joka aiheutuu laatuvarmenteen sisältyvän käytörajoituksen vastaisesta käytöstä.

Laatuvarmenteita yleisölle tarjoavan varmentajan vahingonkorvausvastuusta on muutoin voimassa, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Mitä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan myös varmentajaan, joka takaa yleisölle varmenteen laatuvarmenteeksi.

17 §

Vastuu allekirjoituksen luomistietojen oikeudettomasta käytöstä

Allekirjoittaja vastaa laatuvarmenteella varmennetun kehittyneen sähköisen allekirjoituksen luomistietojen oikeudettomasta

käytöstä aiheutuneesta vahingosta, kunnes varmenteen peruuttamispyyntö on saapunut varmentajalle siten kuin 13 §:n 2 momentissa säädetään.

Kuluttajalla on kuitenkin 1 momentissa säädetty vastuu vain, jos:

- 1) hän on luovuttanut luomistiedot toiselle;
- 2) luomistietojen joutuminen niiden käyttöön oikeudettomalle on aiheutunut hänen huolimattomuudestaan, joka ei ole lievää; tai
- 3) hän menetettyään luomistietojen hallinnan muulla kuin 2 kohdassa mainitulla tavalla on laiminlyönyt pyytää laatuvarmenteen peruuttamista siten kuin 13 §:n 1 momentissa säädetään.

Sopimusehto, joka poikkeaa 2 momentin säännöksistä kuluttajan vahingoksi, on mitätön.

3 luku

Sähköisen allekirjoituksen oikeusvaikutus ja henkilötietojen käsittely

18 §

Sähköisen allekirjoituksen oikeusvaikutus

Jos oikeustoimeen vaaditaan lain mukaan allekirjoitus, vaatimuksen täyttää ainakin sellainen kehittynyt sähköinen allekirjoitus, joka perustuu laatuvarmenteeseen ja on luotu turvallisella allekirjoituksen luomisvälineellä.

19 §

Henkilötietojen käsittely

Varmentaja, joka tarjoaa yleisölle varmenteita, saa kerätä varmenteen myöntämisessä ja ylläpidossa välttämättömiä henkilötietoja ainoastaan allekirjoittajalta itseltään. Laatuvarmenteita yleisölle tarjoavan varmentajan osalta säädetään laatuvarmenteen myöntämisestä, ylläpidettävistä rekistereistä ja tietojen säilyttämisestä tarkemmin 2 luvussa.

Varmentaja voi tarkistaessaan varmenteen hakijan henkilöllisyyden vaatia tämän ilmoittamaan henkilötunnuksensa. Allekirjoittajan henkilötunnusta ei saa sisällyttää varmenteeseen.

Henkilötietoja saa ainoastaan allekirjoittajan nimenomaisella suostumuksella:

1) kerätä muualta kuin allekirjoittajalta itseltään; tai

2) käsitellä muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tarkoituksessa.

Henkilötietojen käsittelystä on lisäksi voimassa, mitä siitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

20 §

Väestötietojärjestelmän käyttäminen

Varmentajalla on oikeus varmenteen hakijan nimenomaisella suostumuksella hankkia ja tarkastaa hakijan ilmoittamat henkilötiedot väestötietojärjestelmästä.

Tiedot väestötietojärjestelmästä luovutetaan julkisoikeudellisena suoritteena sen mukaan kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

21 §

Varmenteen voimassaolon tarkistamista koskevan tiedon tallentaminen

Varmentaja saa tallentaa tiedot sulkulistalta tehdystä varmenteen voimassaolon tarkistamisesta. Tallennettuja tietoja saa käyttää ainoastaan varmenteiden käytön laskutuksen suorittamiseksi tai varmenteella varmennetun sähköisen allekirjoituksen avulla tehtyjen oikeustoimien todentamiseksi.

4 luku

Yleinen ohjaus ja valvonta

22 §

Yleinen ohjaus ja valvonta

Varmennetoiminnan yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluu liikenne- ja viestintäministeriölle.

Viestintäviraston tehtävänä on valvoa tämän lain noudattamista. Viestintävirasto antaa tarvittaessa teknisiä määräyksiä ja suosituksia sähköisiin allekirjoituksiin liittyviä laatuvarmenteita yleisölle tarjoavien varmentajien toiminnan luotettavuus- ja tietoturvalisuusvaatimuksista.

Viestintäviraston valvonta- ja muista suoritteista perittäviä maksuja koskee, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään.

Tietosuojavaltuutetun tehtävänä on valvoa tässä laissa annettujen henkilötietoja koskevien säännösten noudattamista. Tehtävänsä suorittaessaan tietosuojavaltuutetulla on henkilötietolaissa tarkoitetut tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet. Muutoksenhausta tietosuojavaltuutetun toiminnan osalta säädetään henkilötietolaissa.

23 §

Tiedonsaantioikeus

Viestintävirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada sähköisiin allekirjoituksiin liittyviä laatuvarmenteita yleisölle tarjoavilta varmentajilta ja heidän apunaan toimivilta henkilöiltä 22 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeelliset tiedot.

24 §

Tarkastusoikeus

Viestintäviraston tehtävään määrämällä tarkastajalla on oikeus tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus. Tarkastusta toimittavalla henkilöllä on oikeus tutkia sähköisiin allekirjoituksiin liittyviä laatuvarmenteita yleisölle tarjoavan varmentajan tai tämän apunaan käyttämän henkilön laitteet ja ohjelmistot, joilla voi olla merkitystä tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten noudattamisen valvonnassa.

Sähköisiin allekirjoituksiin liittyviä laatuvarmenteita yleisölle tarjoavan varmentajan tai tämän apunaan käyttämän henkilön on tarkastusta varten päästettävä 1 momentissa tarkoitettu tarkastaja muihin kuin kotirauhan piiriin kuuluviin valmistus-, liike- ja varastotiloihin.

Viestintävirastolla on oikeus saada virka-apua poliisilta 1 ja 2 momentissa tarkoitettun tarkastuksen suorittamiseksi.

25 §

Vaitiolovelvollisuus

Tämän lain mukaisia tehtäviä suorittavat

ovat vaitiolovelvollisia siten kuin siitä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

5 luku

Erinäiset säännökset

26 §

Rangaistussäännös

Rangaistus henkilörekkoteririkoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 38 luvun 9 §:ssä ja henkilörekkoteririkkomuksesta henkilötietolain 48 §:n 2 momentissa.

27 §

Hallintopakkokeinot

Jos joku rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä, Viestintävirasto voi velvoittaa hänet korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Päätöksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. Uhkasakosta, keskeyttämisuhasta ja teettämisuhasta on voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Teettämällä suoritettujen toimenpiteiden kustannukset suoritetaan valtion varoista ja peritään laiminlyöjältä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

28 §

Muutoksenhaku

Viestintäviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta noudattaen, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Viestintävirasto voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman. Valitusviranomaisen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon, kunnes valitus on ratkaistu.

29 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2003.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

30 §

Siirtymäsäännös

Varmentajan, joka on aloittanut laatuvarmenteiden tarjonnan yleisölle ennen tämän lain voimaantuloa, tulee kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta tehdä 9 §:ssä tarkoitettu ilmoitus.

Liikenne- ja viestintäministeri *Kimmo Sasi*